

אוניברסיטת העברית בירושלים

סילבוס

מחקר הומניסטי בעידן דיגיטלי - 00550

תאריך עדכון אחרון 17-08-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: התחום במדעי הרוח הדיגיטליים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א' או / ו ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רננה קידר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: renana.keydar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רצוי הקורס: בתיאום מראש

מורים הקורס:

תאור כללי של הקורס:

תחום מדעי הרוח הדיגיטליים עבר בשנים האחרונות מהפכה של ממש: מפרויקט מתודולוגי-טכני הנלווה לדיסציפלינות המסורתיות, מדעי הרוח הדיגיטליים נתפסים כיום כשהם עצמאיים המתכתב עם וקורא תיגר על תחומי ידע ושיטות חקירה מסורתיות במדעי הרוח, ומגדיר מחדש את מושג המחבר עם ההומניסטי והדריכים להבנתו, בין אם זה טקסט, מפה, מצא ארכיאולוגי, כתוב יד, קורפוס שפה או צילול ותמונה.

העיסוק ההולך וגובר של החברה האנושית בעולם הדיגיטלי נוגע בכל היבט בח' החברה והפרט, ומעמיד חובה והזדמנות בפני מדעי הרוח להתמודד באופן ביקורתי ומושכל עם האתגרים הפילוסופיים, האתיים והחישוביים הניצבים בפני החברה האנושית והידע האנושי בעשורים הקרובים.

מטרות הקורס:

בשיעור נלמד על כמה מהטכנולוגיות החדשנות שחוקרים משתמשים בהם לצורכי מחקר הומניסטי. נבחן את ההיסטוריה ואת היכולות של כלים אלה וגעסוק בשאלת מה כל כל'י אפשר לנו ומה לא. לאורן הדרך גם נכיר את ההיסטוריה של תחום מדעי הרוח הדיגיטליים ואת הדיונים העכשוויים בתחום. השיעור מיועד לתלמידי מוסמך שעוסקים בחקר במדעי הרוח הדיגיטליים, אין צורך בשום הכרות מוקדמת עם מethodות חישוביות או דיגיטליות.

בסיום הקורס, תצאו מכאן עם פרויקט דיגיטלי ראשוני הרלוונטי לתחום המחקר שלכם, לשאלות המחקר שמעסיקות אתכם ושמבטה את שליטהכם בכלים השונים שנלמד. אתם תהיו מסוגלים לבצע דיגיטציה, לבנות דאטסהט מובנה מחומרים ראשוניים שתבקשו לעבד איתם, לבצע ניתוח טקסט בסיסי, להציג תוצאות באופן ייזואלי, ולהבין ולבקר את הבסיס האפיסטטומולוגי של שיטות אלה.

תצריך למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הקורס יקנה היכרות ראשונית עם הגישות התייאורטיות השונות למדעי הרוח הדיגיטליים בדגש על נקודות ההשקה השונות שבין מדעי הרוח הדיגיטליים לבין תחומי הדעת הדיסציפלינריים המסורתיים במדעי הרוח.

הקורס יפתח אויריות דיגיטלית כבסיס לעובדה ביקורתית ומושכלת עם כלים חישוביים העומדים ביסוד המחקר במדעי הרוח הדיגיטליים, הן לצורכי הקשרתם האקדמית והן לצורכי יצירת דיאלוג שווה ובונה בין חוקרים וחוקרות מדעי הרוח לבין חוקרים וחוקרות מדיסציפלינות שונות הנוטלים חלק משמעותי ממשמעותם בעיצוב עולם הידע האנושי והמחשבبي בזורתו הנוכחיית.

הקורס יحدد ויחזק חשיבה ביקורתית ואתית לשימוש הרווח בכלים חישוביים, הן בהבנית הידע האנושי במחקר הומניסטי והן בחברה האנושית המתמודדת עם אתגרי יישום בינה מלאכותית.

דרישות נוכחות (%):

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מה זה מדעי הרוח הדיגיטליים?

הכרות עם פרויקטים של מדעי הרוח הדיגיטליים

"מאחוריו הקלעים" של פרויקטים דיגיטליים

תרגיל engineering reverse

מה זה דאטה במדעי הרוח?

דאטה, מטה דאטה וטיפוב הדאטה

כל המודלים טוענים?

מודול והבניות ידע

תרגיל בניה מסד נתונים

מהניר למסן המחשב

דיגיטציה, תוכן, מבנה וצורה

תרגיל דיגיטציה

קריאה רחוקה

מובא לנתח טקסט בכלים חישוביים

ניתוח טקסטואלי חישובי

תרגיל וויאנט

ניתוח קורפוס טקסטואלי

ביקורת DH

חומר חובה לקריאה:

כל חומרי הקריאה מפורטים במודול

חומר לקריאה נוספת:

מרכבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכון / מבחן בית / רprt 90 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 10 %

מידע נוסף / הערות:

המטלה הסופית בקורס היא פרויקט גמר אישי (90%)
בנוסף כל סטודנט ידרש להציג מאמר במהלך הקורס (10%)